

RADIOTELEX

A SZENÁTUS BIZALMAT SZAVAZOTT AZ OLASZ KORMÁNYNAK

Az olasz szenátus pénteken a késő esti órákban 136 szavazattal 17 ellenében és 69 tartózkodással bizalmat szavazott Andreotti miniszterelnök kereszténydemokrata kisebbségi kormányának. A bizalmi szavazáson 91 szenátor nem volt jelen.

A kommunista, szocialista, szociáldemokrata, köztársasági és liberális szenátorok tartózkodtak a szavazástól. Az új kormány ellen a szenátus neofasista és szélsőbaloldali tagjai foglaltak állást.

A képviselőház bizalmi szavazására előreláthatólag a jövő hét közepén kerül sor.

TANÁCSKOZIK AZ OPEC

A bécsi Hofburg konferencia termében szombaton délután összeült a kőolajexportáló országok szervezetének (OPEC) igazgatótanácsa. A testület kétnaposra tervezett értekezletén — a pénzügyminiszteri konferencián kidolgozott elvek alapján — döntének annak a 400 millió dollárnak a szétosztásáról, amelyet a szervezet a januárban elfogadott különleges fejlesztési alapjából az olajár-emelkedések folytán rendkívül hátrányos helyzetbe került fejlődő országok megsegítésére szánt. A segílyre ezidáig 45 ország jelentette be igényét.

SZADATOT ÚJRA ELNÖKKÉ JELÜLTÉK

Az egyiptomi nemzetgyűlés egyhangúlag úgy döntött, hogy az október 15-től kezdődő hatéves időszakra ismét Anvar Szadatot jelöli az elnöki posztra — jelentette szombaton az Al-Ahram. A lap szerint a 360 képviselő „történelmi dokumentumot” hagyott jóvá, amely leszögezi, hogy Szadat államfői megbízatásának meghosszabbítása „a legjobb garancia Egyiptom és az egész arab nemzet elképzeléseinek megvalósítására”. A dokumentumot a nemzetgyűlés, augusztus 25-i rendkívüli ülésén teszik közzé. Az egyiptomi alkotmány értelmében a nemzetgyűlés jelölését népszavazáson hagyja jóvá a nemzet. A népszavazást október 2-án tartják meg. Politikai körök véleménye szerint a lakosság nagy többsége támogatni fogja Szadatot.

JÁRVÁNYVESZÉLY TANGSANBAN

Megbízható pekingi forrás szerint Csianghszi dél-kínai tartományból százhusz járványügyi orvosszakértő indult a július 28-i földrengés által lerombolt Tangsan városba. Rádiójelentések szerint más tartományok is küldtek járványszakértőket a térésbe. Az AFP szerint a járványveszély súlyosságára utal az, hogy míg a Tangsan körzetbe küldött orvosok általában vasúton érkeznek, a járványszakértők repülőgépen igyekeznek a helyszínre, hogy mielőbb megtegyék a szükséges megelőző intézkedéseket.

MEGALAKULT AZ ÚJ SZÍRIAI KORMÁNY

Abdel Prahan Kalafavi elnökletével szombaton megalakult az új szíriai kormány. Az új kormány 23 tagja van. Magtartotta eddigi posztját Abdel Halim Khaddam miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter, Musztafa Tlassz hadügyminiszter, Ahmed Iszkander tájékoztatásiügyi miniszter, valamint Steni Szeifo iparügyi miniszter. Első ízben fordul elő, hogy a kormányban két, eddig nem létező tárcát hoztak létre, így a köztársasági ügyek miniszter-tisztségét, valamint a külügyi államtitkári posztot.

Az Országos Béketanács a dél-afrikai helyzetről

Az Országos Béketanács elnöksége állásfoglalást tett közze a dél-afrikai helyzetéről. „A Dél-afrikai Köztársaság kormánya — hangzik az állásfoglalás — semmibe véve a nemzetközi jogi normákat, továbbra is fajldozó, népirtó politikát folytat. Itélet nélkül, politikai meggyőződésért félmillió embert tart börtönben, koncentrációs táborban. A közelmúltban végrehajtott tömegvérengzéshez hasonlóan rendőri néhány napja Sowetóban ismét a felvonuló tömegbe löttek, gyilkoltak. A fajldozó rezsim Namíbiát gyarmatként kezeli. Fegyveres erőt agressziót követtek el Angola ellen, nyiltn és durván beavatkoznak belügyeibe, támogatják a népi kormány ellen szervezkedő ellenforradalmi erőket. Forster és kormánya fő támasza a zimbabwei népet elnyomó rhodéziai teletrendszernek. A Dél-Afrikai Köztársaság kormánya azért merészt szembefordulni Afrika népeivel, az ENSZ határoza-

taival, mert támogatást kap az Egyesült Államok kormányától és más imperialista erőktől, így akarják megakadályozni, hogy az afrikai kontinens e részén is győzedelmeskedjék a függetlenség és a társadalmi haladás. Az imperializmus erőt most azon mesterkednek, hogy a dél-afrikai fasiszta rendszertképesse tegyék nukleáris fegyverek előállítására.

Népünk, a magyar béke-mozgalom szolidáris a Dél-afrikai Köztársaság, Zimbabve és Namíbia népeivel. Követeljük, hogy a fajldozó kormány azonnal bocsássa szabadon a politikai foglyokat, biztosítsa a dél-afrikai nép alapvető emberi jogait, hajtsák végre a Namíbiára vonatkozó ENSZ-határozatokat. Szüntessék meg a beavatkozást az Angolai Népi Köztársaság belügyeibe. Meggyőződésünk, hogy Dél-Afrikában, Zimbabveban és Namíbiában is győzni fog a szabadság, a függetlenség igaz ügye.”

Összeesküvés Libanon felosztására

● Bejrút (MTI) Kamal Dzumblatt, a Haladó Szocialista Párt elnöke, a libanoni baloldal egyik vezetője szombaton délután Bejrútban tartott sajtóértekezletén kifejtette: az Egyesült Államok és Izrael összeesküvés sző Libanon felosztására, arra, hogy az országot a svájchihoz hasonló, kanton-típusú szövetségi rendszerre változtassa.

A politikus a Libanont fenyegető veszélyre utalva felhívta a figyelmet Jichak Rabbin izraeli miniszterelnök, Joseph Sisco, volt amerikai külügyminiszter-helyettes és Dean Brown, Ford amerikai elnök volt libanoni külön-megbízottja legutóbbi „egybenhangzó” kijelentésére.

A libanoni haladó-nemzeti mozgalom harcolni fog az amerikai-izraeli összeesküvés ellen, hogy megvédje Libanon tényleges függetlenségét, nemzeti egységét, arab jellegét — hangsúlyozta Dzumblatt.

A libanoni Haladó Szocialista Párt elnöke sajtóértekezlete után — több libanoni baloldali, valamint palesztin vezető jelenlétében — Jasszer Arafattal, a PFSZ VB elnökével tárgyalt első-sorban a libanoni, általános-ságban pedig az arab helyzet fejleményeiről.

Spanyolország

A mozgás kezdetei

Július-augusztus fordulóján megkezdődött Spanyolországban a Franco halála utáni „átmeneti korszak” második szakasza. Az első szakasz lényegében az jellemezte, hogy János Károly király átvette Franco utolsó miniszterelnökét. Ez egyben az első követségeménnyel járt, hogy a Franco-rezsim örökösai szinte változatlanul erős hatalmi pozíciókat tartottak meg. Igaz: a kormányon belül voltak nyugat-európai mértékekkel is rendkívül konzervatív reform-politikusok, mint Iribarne belügyminiszter és Areiza, a külügyek irányítója. Az események azonban azt mutatták, hogy a megrögzött Franco-örökösök blokádja rendkívül erős és hatásos maradt.

János Károly néhány hete ezelőtt meglehetősen váratlan húzással Suarez személyében új miniszterelnököt nevezett ki. A kabinet új vezetőjének kijelölését bizalmatlanság fogadta. Suarez ugyanis a két előző kormányban a „Nemzeti Mozgalom” átkeresztelt régi fasiszta párt, a Falange minisztere volt. Ugyanakkor azonban már a kormányváltásokkor tényként lehetett beszélni, hogy az alig több, mint negyvenéves endő miniszterelnököt már koránál fogva sem terhelhetik úgy a Franco-rezsim legsötétebb szakaszainak bűnei, mint elődjét. A kormány élén a változás ebben az értelemben generációs váltást is jelentett. A kormányba bekapcsolódtak olyan miniszterek, akik a rezsim emberei vol-

tak ugyan, de a polgárháború és az utána következő éveket egyáltalán nem, vagy csak gyermekként éltek meg.

Ennek a kormánynak a tényleges tevékenységét néhány hét alatt természetesen nem lehet megbízhatóan megítélni. Annál is inkább, mert nyilvánvalóan átmeneti kormányról lehet csak szó. Hiszen még a rendszer menetrendje szerint is választások kellene tartani a többipártrendszer alapján 1977 közepéig. Akkor pedig új erőviszonyok alapján létrejött kabinet alakulhat.

Ezen túlmenően azonban a Suarez-kormány hozott bizonyos változásokat. Ezért jogos az átmeneti korszak új szakaszáról beszélni.

A változások közül a legjelentősebb az amnesztia-rendelet, amely Franco halála óta az ellenzék alapvető követelése volt, s amely éppen a rendszeren belüli ellenállás miatt oly sokáig váratott magára. Le kell szögeznünk, hogy a jelenlegi amnesztia-rendelet sem azonos azzal, amelyet az ellenzék eredetileg követelt. Továbbra is vannak a rendeletnek megkülönböztető, diszkriminációs elemei. Lényegében az, hogy nem érint azokat a foglyokat, akiket politikai okokból elkövetett merényletek miatt tartanak börtönben. Ez a gyakorlatban mindenekelőtt a baszk ellenállási mozgalom bebörtönzött tagjait zárja ki az amnesztiából. Az amnesztia-rendeletnek ez a része annál is inkább éltelendő, mert a Spanyolország által végrehajtott politikai merényletek egy része minden jel szerint rendőrpovokáció szülte, amelyért a rezsim önkényesen tette felelőssé a baszk ellenállási mozgalmat.

Az ellenzék és mindenekelőtt a Spanyol Kommunista Párt továbbra is küzd az általános és teljes amnesztiáért.

Ugyanakkor az amnesztia mégis változás a korábbi hónapok merev tartózkodásával szemben. Ezt jelzi, hogy Santiago Carrillo, a Spanyol KP főtitkára a korlátozott amnesztiát is úgy ítélte meg, hogy az „határozott lépés a nemzeti megbékélés felé vezető úton”. Az összes többi ellenzék meg az amnesztia-rendeletet.

Nem elválasztható ettől a Spanyol Kommunista Párt Központi Bizottságának Ró-párt is hasonlóképpen ítélte mában tartott ülése. E központi bizottsági ülés legfontosabb politikai döntése az, hogy a párt Madrid mellett más spanyol városokban is irodákat hoz létre, és olyan szervezési munkába kezd, amelynek célja: már a párt törvényessége 300 ezer főre emelni a taglétszámot. Carrillo főtitkár és Dolores Ibaruri, a párt elnöke kijelentete: reméli, hogy a részleges amnesztia értelmében hamarosan visszatérhet Spanyolországba.

Mindez azt jelenti: annak ellenére, hogy a jelenlegi kormány egyelőre nem szándékozik megadni a legális működés lehetőségét, a párt számára — a Központi Bizottság éretnek tartja a helyzetet a nyílt politikai tevékenységre való felkészülésre, és arra, hogy a párt tömegpárttá való kidőpítését megkezdje!

A politikai mozgás harmadik jele a nem kommunista ellenzék pártok sorában tapasztalható. Ennek e pillanatban két jellegzetesége van. Az egyik az, hogy jelenleg még az összes tényleges ellenzék pártok — élükön a kereszténydemokratákkal és a szocialistákkal — kitartanak amellett, hogy velük együtt a kommunista pártnak is legalitást kell kapnia. A másik jellemvonás az, hogy a nem kommunista ellenzék pártok támogatják a működésüket tényleges engedélyező törvénykorlátozó rendelkezéseket. Így például azt, hogy csak akkor kaphatnak működési engedélyt, ha előzetes engedelmességüket nyilvánítják a Franco-rendszerben gyökeres-ző alkotmányhoz.

Ma még természetesen nem lehet tudni: végül is elfogadják-e a legalitást a nem kommunista ellenzék pártok a Spanyol Kommunista Párt egyidejű törvényesítése nélkül. Akárhogyan is alakul azonban a helyzet ebben a vonatkozásban, Spanyolország minden-képpen megkezdte az egyértelmű politikai mozgást egy nyugat-európai típusú polgári parlamentáris rendszer kialakítása felé.

K. S.

BÁTYAI JENŐ:

Lapok a szegedi tudomány-és technikatörténetből

148. Igaz, hogy táncművész és koreográfusként vált világhírűvé Rábai Miklós, de egy szerényke helyet adjunk neki a város természettudományos történetében is, mert itt tanult a szegedi tudományegyetemen, és szerzett 1943-ban biológia-kémia szakos tanári oklevelet. Rábai 1921-ben született, majd a tanári oklevelével a szegedi múzeumban helyezkedett el, a természettudományi gyűjteményben dolgozott. A felszabadulás után Békéscsabára került, és ott gimnáziumi tanárként megszervezte a Batsányi népi együttest. 1948-ban a Testnevelési Főiskola tánc tanszakra került, majd négy éven át a budapesti Színház- és Filmművészeti Főiskolának volt tanára. A Magyar Állami Népi Együttes megalakulásakor, 1950-ben annak koreográfusa, művészeti vezetője, és 1971-től igazgatója volt. Az együttesel Európa, Ázsia és Amerika 23 országában vendégszerepelt. Számos tévéfilm készítésénél működött közre, és mintegy 120 tánc-kompozíciót alkotott. Erdemes művész volt, Kossuth-díjat 1952-ben kapott. Budapesten, 1974-ben halt meg, 53 éves korában.

A történeti földtan jeles kutatója, dr. Horváth Ferenc Budapestben született, 1901-ben. Középsokolának elvégzése után a budapesti tudományegyetemre iratkozott be, ott szerzett oklevelet 1924-ben. Magyarországi földtan tárgykörből ugyanott minősítették magántanárrá 1940-ben. Ezután került Szegedre, ahol a földtani intézet vezetésére professzori minőségben 1946-ban kapott kinevezést. Több tudományos és társadalmi szervezetnek tagja. Tudományos munkássága a történeti földtan, a rétegtan és a geo-

tektonika területére terjed ki. A tudományok doktora fokozatot 1952-ben nyerte el. A Földtani intézettel (Budapest) vonult nyugdíjba, 1961-ben.

A hazai mineralógia élvonalában alkotott tudós, dr. Koch Sándor Kolozsvárott született, 1896. augusztus 16-án. Egyetemi tanulmányait a budapesti tudományegyetem bölcsészkarán végezte. Tanulmányainak befejeztével a Magyar Nemzeti Múzeum ásványtárában helyezkedett el, és ott dolgozott 1940-ig. Időközben a budapesti tudományegyetemen az ásványok fizográfiája tárgykörből magántanárrá minősítették. A szegedi tudományegyetem ásvány- és köztesztan tanszékére vezető professzornak 1940-ben nevezték ki, és ebben a minőségben dolgozott nyugalmába vonulásáig, 1969-ig.

Tudományos munkássága Magyarországon bányák helyeire, ezek genetikai rendszerére és ásványaira terjed ki. Négy új magyar ásványt vezetett be az irodalomba. Ezek mellett kristálytani, ásványtani és ásványkémiai kérdéseket is foglalkozott. Nagyszámú tudományos publikációja mellett, kiváló szakkönyvírói munkásságot is fejtett ki. Ezek sorából legjelentősebb a *Magyarország ásványai* című, 1966-ban megjelent monográfiája. Számos társadalmi és tudományos társaság tagja, és több alkalommal vett részt külföldi tanulmányúton. A tudományok doktora fokozatot 1956-ban kapta meg. Állami és tudományos kitüntetései sorából a Kossuth-díj emelkedik ki, amelyet 1953-ban nyert el. Nagy hozzájárulást írt meg, és adta ki 1952-ben a magyar ásványtan történetét. A természettudományi kar dékani tisztét megszakításokkal nyolc éven át töltötte be.

Dr. Zólyomi Bálint botanikus 1908-ban született. Egyetemi tanulmányait Budapesten és Debrecenben végezte. Diplomájának megszerzése után a debreceni egyetem állományába lépett, majd a Természettudományi Múzeumnak volt gyakornoka. Szegedre 1940-ben került, és itt az Eötvös Kollégium igazgatói munkakörét látta el. A felszabadulás után ismét visszakért a Természettudományi Múzeumba, ahol később osztályvezetővé, és egyben a vácrautó Botaniikai Kutatóintézet igazgatójává nevezték ki. Tudományos munkássága növényntani, növényökológiai, erdőökológiai és pollenanalitika kérdések tanulmányozására terjed ki. Számos tudományos és társadalmi szervezetnek tagja. A Magyar Tudományok Akadémiája 1951-ben levelező, 1970-ben rendes tagjává választotta. Kossuth-díjjal 1955-ben tüntették ki.

Dr. Keselyák Adorján zoológiai kutató Ungvárott született, 1906-ban. A budapesti tudományegyetemen, mint az Eötvös-kollégium tagja 1928-ban diplomát és doktori címet szerzett. Ezután állami ösztöndíjjal két éves németországi tanulmányutat tett. A budapesti tudományegyetemen az öknymozgó állattan tárgykörből magántanári képesítést szerzett, miközben az állattrendszertani intézetben dolgozott. 1939-ben állami ösztöndíjjal a nápolyi zoológiai állományban dolgozott. A szegedi Pedagógiai Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanárává 1940-ben nevezték ki, és ebben a minőségében dolgozott egészen haláláig. Közben, 1948-49-ben meghívott tanárként a kolozsvári tudományegyetemen is tanított. Tudományos munkássága az ászkarákó biológiai és rendszertani vizsgálatára, a Tisza biológiai kutatására terjed ki. Több új faj fedezett fel, és több ritka faj előfordulását mutatta ki hazai viszonylatban. Sikeres és tartós preparátumfestési eljárást dolgozott ki, és szintetikusán állított elő kanadabalszámot. Az *Alföldi Tudományos Intézet* munkájában is aktívan bekapcsolódott. Számos tudományos dolgozata jelent meg magyar és német nyelven, de jelentős munkája maradt kéziratban. Szegeden halt meg 1951-ben.